

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Επιμέλεια ύλης
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ
ΙΟΥΝΙΟΣ 1990
Αριθμός φύλλου 156
Τιμή φύλλου δρχ. 25
Ηράκλειο 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

(Σε εκδήλωση που έγινε στην Άρβη την 24η Ιουνίου ο καθηγητής της Ιατρικής Σχολής του Παν/μίου Κρήτης κ. Αντ. Καφάτος μίλησε για την επίδραση των γεωργικών φαρμάκων στην υγεία του ανθρώπου με πολλή σαφήνεια και με την προβολή διαφανειών και πολλών συγκριτικών πινάκων. Επειδή η παράθεση των πινάκων αυτών είναι από τεχνική άποψη δύσκολη και θα έπαιρνε μεγάλη έκταση, παραθέτουμε περίληψη της ομιλίας αυτής, όπως έχει καταχωρηθεί στο περιοδικό «ΙΑΤΡΙΚΗ» (1989, τόμος 56ος τεύχος 6).

Στόχος της μελέτης ήταν να διερευνηθούν οι επιδράσεις των γεωργικών φαρμάκων στην υγεία οικογενειών από το Τυμπάκι Κρήτης που εργάζονται σε θερμοκήπια και εκτίθενται χρονιάς στα φυτοφάρμακα. Από τις 450 οικογένειες του Τυμπακίου με αποκλειστική απασχόληση την εργασία στα θερμοκήπια τα τελευταία 5-6 χρόνια, επιλέχθηκε αντιπροσωπευτικό

δείγμα 50 οικογενειών με το σύστημα των τυχαίων αριθμών. Οι οικογένειες αυτές ψέδωσαν επί 2-3 ώρες την εβδομάδα και για 9 μήνες το χρόνο με ποικιλία γεωργικών φαρμάκων χωρίς κανένα ουσιαστικό προφυλακτικό μέτρο. Ολόκληρη συνήθως η οικογένεια συμμετείχε στις εργασίες μέσα στο θερμοκήπιο. Τη ομάδα ελέγχου αποτελούσαν αντιπροσωπευτικό δείγμα

Καθηγητή της Ιατρικής του Πανεπιστημίου Κρήτης
Καθηγητή της Ιατρικής του Πανεπιστημίου Κρήτης

50 κτηνοτροφικών οικογενειών από τα Ανώγεια, χωρίς σχεδόν έκθεση σε γεωργικά φάρμακα. Ο έλεγχος της υγείας περιλάμβανε κλινική εξέταση, αρτηριακή πίεση, σωματομετρικές μετρήσεις, νευρολογική εξέταση, ψυχοκινητική ανάπτυξη και δείκτες νοητικής ανάπτυξης των παιδιών, κοινωνικό — πολιτιστικά χαρακτηριστικά, τρόπο χρήσεως γεωργικών φαρμάκων, διατροφικά στοιχεία, κατανάλωση καπνού και αιμοπνεύματος, αιμοημία για έλεγχο ηπατικής και νεφρικής λειτουργίας, έλεγχο για ηπατίτιδα Β και D, χολινεστεράση πλάσματος και ερυθρών αιμοσφαιρίων, δταμίνας Β1, Β2 και Β6

στα ερυθρά αιμοσφαίρια, λευκά αιμοκύτταρα, λευκοκυττάρια, κρεατινίνη και 6-καροτίνη ορού, ηλεκτρολύτες ορού και ούρων. Οι οικογένειες που εξετάστηκαν, περιλάμβαναν 99 ετήλικες και 114 παιδιά από το Τυμπάκι και 97 ετήλικες και 146 παιδιά από τα Ανώγεια. Οι δύο πληθυσμοί είχαν παρόμοια πολιτιστικά χαρακτηριστικά, εκτός από το εισόδημα, που ήταν πολύ υψηλότερο στο Τυμπάκι σε σύγκριση με τα Ανώγεια. Η συχνότητα της παχυσαρκίας και οι προσλαμβανόμενες ημερήσιες θερμίδες ήταν σημαντικά περισσότερες στο Τυμπάκι σε σχέση με την ομάδα ελέγχου. Αντίθετα, οι κλινικές και υποκλινικές μορφές υποθρεψίας ήταν συχνότερες στα Ανώγεια. Τα αποτελέσματα της επιδημιολογικής έρευνας είναι τα ακόλουθα:

1. Η μελέτη των πιστοποιητικών θανάτων των τελευταίων 39 χρόνων στις δύο περιοχές έδειξε ότι δεν υπήρχε σημαντική μεταβολή στους θανάτους από κακοήγη νεοπλασμάτα στο Τυμπάκι την 20ετία πριν από το 1967 και μετά, αφού άρχισαν οι καλλιέργειες θερμοκηπίων. Η πιθανότητα μελλοντικής αύξησης του καρκίνου δεν μπορεί να αποκλειστεί.

2. Η σωματική ανάπτυξη των παιδιών ήταν ταύτοσημη στους δύο πληθυσμούς.

3. Τα παιδιά του Τυμπακίου είχαν σημαντικά περισσότερη βρογχοκήλη και διόγκωση ήπατος, σε σύγκριση με τα παιδιά των Ανωγείων.

4. Η συστολική και διαστολική αρτηριακή πίεση ήταν σημαντικά υψηλότερες στον πληθυσμό του Τυμπακίου, σε σχέση με τα Ανώγεια. Η στατιστική ανάλυση της συνδιασποράς έδειξε ότι οι διαφορές αυτές εξηγούνται πλήρως από την ηλικία, του δείκτη ΟΥΕΤΕΛΕΤ και τη σχέση των προσλαμβανόμενων ποσών οξέων για τις γυναίκες και τα παιδιά. Στους άνδρες των δύο περιοχών οι διαφορές παρέμειναν σημαντικές μετά τον έλεγχο για τις παραπάνω μεταβλητές.

5. Η νευρολογική εξέταση έδειξε σημαντικά παθολογικά δείκτη για το κεντρικό νευρικό σύστημα των γυναικών και παιδιών του Τυμπακίου, σε σύγκριση με την ομάδα ελέγχου, αλλά όχι για τους άνδρες. Ο δείκτης του περιφερικού νευρικού συστήματος ήταν σημαντικά παθολογικός για τους άνδρες, γυναίκες και παιδιά του Τυμπακίου, σε σχέση με τα Ανώγεια. Οι δείκτες

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 4

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΝΑ ΠΕΡΙΦΡΑΧΘΕΙ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ - ΛΥΚΕΙΟΥ

Ο χώρος που βρίσκεται το διδακτήριο του Γυμνασίου — Λυκείου περιβάλλεται από μια μεγάλη έκταση. Το φθινόπωρο του 1932 οι τότε μαθητές επέφεραν, από το δάσος πάνω από τ' Αμυρά και φύτεψαν τα πρώτα πεύκα στη δυτική και βορεινή πλευρά του διδακτηρίου. Τα πεύκα αυτά μεγάλωσαν και σήμερα αποτελούν στολίδι, μα και δυνατό ζωγόνο πνεύμα του γύρω χώρου.

Αν η τότε προσπάθεια συνεχιζόταν, ή έστω και η μεταγενέστερη εξόρυξη με το φύτεμα κυπαρισσιών και ελαιόδένδρων, η όψη της περιοχής θα ήταν διαφορετική.

Ας φαντασθεί καθένας τον πίνακα με το κάταστρο διδακτήριο και το καταπράσινο δάσος που μπορεί να το περιβάλλει.

Χρέος όλων που πέρασαν από το διδακτήριο αυτό

60 περίπου χρόνια λειτουργίας του, χρέος ιδιαίτερα των δεκάδων γεωπόνων και άλλων που έξι ολόκληρα χρόνια έζησαν στο χώρο αυτό, έστω και αργά, να ξεκινήσουν σε μια γενική εξόρυξη για να γίνει πραγματικότητα το δάσος που περί πάνω περιγράψαμε.

Ευχόμεστε το σημείωμα αυτό να γίνει αφορμή για να ξεπηδήσουν πρωτοβουλίες για να υλοποιηθούν:

- Να κεντρίσει ενδιαφέροντα, φιλοδοξίες και όνειρα.
- Να μετατραπεί το πνευματικό σπίτι όλων των συμμαθητών, σε παραδεισένιο χώρο που θα βοηθήσει αποτελεσματικά στην μαθητική τους ενσκόληση τα εγγόνια των σημερινών ηλικιωμένων, τα παιδιά των νεότερων.

Κι αυτά με πρώτη ενέργεια την περιφράξη με πυκνό δίκτυο όλης της περιοχής και την εγκατάσταση μόνιμου ποτισμού της.

ΟΙ ΒΙΑΝΝΙΤΕΣ ΜΙΑΣ ΕΠΟΧΗΣ

+ Στρατηγού ΙΩΑΝ. ΕΜΜ. ΜΕΤΑΞΑΚΗ

40
Απευθυνόμενος νοερά και χωριστά προς τον καθένα σας, έλεγα μέσα μου: Ουκ εά με καθεύδειν το του... τρόποιον». Αλλά αυτό και μόνον ήτο αρκετόν δια την έμπνευσιν και άνοιγε τον δρόμον προς την επιτυχίαν.

Ο χρυσός αιών της χρυσής νεολαίας τελειώνει με την αναχώρησιν των Ζερβουδάκη και Παπαϊωάννου, των ωραίων αυτών ανθρώπων, εις Ηράκλειον και του αξιολογότερου ίσως όλων, του Βολανάκη δια Θεσσαλονίκην, δηλαδή 1932 — 1935. Και αρχίζει η πτώσις, ο

μαρασμός, η παρακμή, η οποία έκτοτε με μίαν μικράν διακοπήν δίκην αναλαμπής κατά την κατοχήν, συνεχίσθη με ρυθμόν επιταχυνόμενον μέχρι σήμερα.

Τότε ο υποφαινόμενος, με την παρακμήν το 1935 το φθινόπωρον αρχίζει την πορείαν του, και εγκαταλείπει το χωριό. Άφηνά πίσω μου τόσα και τόσα!!! Όλα τα παιδικά, χαρές, λύπες, παιδικούς έρωτες, αναμνήσεις. Θεωρώ πάντοτε ότι επέτυχα στη σταδιοδρομία μου. Νομίζω όμως ότι απέτυχα έναντι του χωριού μου. Ούτε τα τείχη της Τροίας κα-

τεσκεύασα, ούτε την Έμπειρον κατάλαβα και δεν οδήγησα τους Πευκιανούς εν θριάμβω φαιμένους στο χωριό ως νειρευόμενον. Όλα αυτά σήμερα μεθερμηνυόμενα έχουν έννοιαν αλληγορικήν και έχουν σχέση με την έμφυτον και αιώνιαν αγάπην στο χωριό μου και παρέχουν το μέτρον της επιθυμητής προσφοράς, έστω των ονείρων μου, προς την γενετήρην μου, την ένδοξον και αγαπημένην Βιάννον.

Ο δρόμος μου υπήρξε τραχύς, γεμάτος περιπέτειες, πικρίες, χαρές, πολέμου, αίμα, απογοητεύσεις, αλλά και θριάμβους, με τελικήν κατάληξιν εκεί όπου ευρίσκομαι σήμερα. Δεν εξετάζω αν άξιζα λίγα ή πολλά. Μένω πάντοτε με την σκέψιν και το παράπονον ότι δεν μπόρεσα να δώσω όσα ήθελα, όσα ονειρευόμενον και ήσαν πολύ περισσότερο απ' ό,τι έδωσαν όλοι οι άλλοι Βιαννίτες μαζί, ό,τι νόμιζα ότι χρωστούσα στο χωριό μου. Η θέλησις υπήρχε, η ανάγκη, ο θάυμασιμος και η συνεχής προστάτος οκέφισ. Αι περιστάσεις ίσως να μην εβοήθησαν. Η τύχη επίσης. Δεν σκεπτόμουν ποτέ τα μικρά. Ήθελα τα μεγάλα. Ίσως να είναι λάθος, γιατί ο Καρπαθοκοκόλης έλεγε: «με τα χείλια που 'χω, συμπιέθαι, σε φίλω», και κόπου φράνει η χέρα σου να κρεμάς το καλάθι».

ΚΑΙΓΕΤΑΙ Ο ΚΕΡΑΤΟΚΑΜΠΟΣ

Τραμακτικές σκηνές έζησαν στις 24 Ιουνίου οι ηλικιωμένοι κάτοικοι της Κοινότητας Χόνδρου, όταν εναφανίσθη το περιβόητο της Αστυνομίας γύρω στις εννέα το πρωί παίζοντας τις σειρήνες τους. Και αμέσως και οι καμπάνες των εκκλησιών άρχισαν να χτυπούν και να καλούν σε βοήθεια τους κατοίκους.

Όλοι, μικροί και μεγάλοι, τρέχανε με αυτοκίνητα και τρακτέρ για τον τόπο που είχε ξεσπάσει η φωτιά στην αγροτική περιοχή της κοινότητας Χόνδρου και συγκεκριμένα στον Καλογέρω τη Μάντρα δίπλα στο σκουπιδότοπο. Το αποτέλεσμα ήταν να κάψει μεγάλη δασική έκταση περίπου δυο χιλιάδες στρέμματα και περίπου 1.000 ελαιόδένδρα στα λάφυρα των κ.κ. Γιώργη Παπαμαστοράκη, Διαλυνά και Νίκου Μαυραγάνη.

Λόγω της ξηρασίας, της μεγάλης θερμοκρασίας και της πυκνότητας του δάσους οι φωτιές ύψωναν θεόρατες πυρρινές γλώσσες και οι καπνοί σκοκίαζαν τον ήλιο. Οι κάτοικοι του Κερατοκάμπου και του οικισμού Καστρί ομάδι και με τους τουρίστες, άκουσαν τις φωνές της φωτιάς, που από λεφτό σε λεφτό πλησίαζε τα σπίτια και άρχισαν να

φορτώνουν τα πράματα στα αυτοκίνητα και να αδειάζουν τα σπίτια τους. Δεν ήγουν πολύ το Δασορχείο, η Πυροσβεστική, η Αστυνομία και πολλοί κάτοικοι των γύρω περιοχών να φτάσουν επι τόπου και να αρχίσουν την μάχη κατά μέτωπο. Ύστερα από σκληρή μάχη σταμάτησαν την φωτιά λίγο πριν πληρώσει το σπίτι του Γρηγόρη του Τίτου, του Μαυραγάνη τα θερμοκήπια, τον πανέμορφο Κερατοκάμπο και τα κάτασπρα σπίτια του Καστριού, που είναι αραδιασμένα σαν προβατάκια στη βοσκαρά στην πανέμορφη νοτική γαλιά του Λιβικού Πελάγους.

Η φωτιά έκαψε 15 στύλους της ΔΕΗ και άλλους τόσους του ΟΤΕ, με το αποτέλεσμα οι κάτοικοι και των δυο οικισμών να μείνουν χωρίς φως, τηλεφωνο και χωρίς και να βυθιστούν στο σκοτάδι. Ακόμα κάηκαν και πολλά λάστιχα που κέτεφταν το νερό από το χωριό για ποτισμό στα θερμοκήπια.

Χόνδρος 25—6—1990
ΝΙΚΟΣ ΑΝΔΡ. ΘΕΟΔΟΣΑΚΗΣ
ΣΗΜΕΙΩΣΗ Β.Ν. Η φωτιά αναζωπυρώθηκε πάλι στις 26 του μήνα απειλώντας το θερμοκήπιο του Μαυραγάνη και άλλα μέρη, αλλά τελικά και με νέα επέμβαση της πυροσβεστικής κατορθώθηκε να σβηστεί.

Αλλά θεωρούσα πάντοτε ότι θα ερχόταν η ώρα που θα μπορούσα για τα μεγάλα. Εγωιστικός έβλεπα την ασφαλής άνοδός μου, την απόκτησιν δύναμεις, η οποία μεταβαλλομένη εις πράξιν θα αφιερούτο στο ωραίο χωριό μας. Δεν ήθελα ποτέ τις μικρές προσφορές. Απαπέβλαπα στα μεγάλα. Έβλεπα πάντοτε μακριά, φιλοδοξία και σκόπευα υψηλότερους στόχους. Είπαμε, ίσως αν ήθελαν λάτρευε ο άνθρωπος δεν λήπει να παραιτείται των φιλοδοξιών του. Θα ήμουν πολύ ευτυχής, αν έστω και αργά πραγματοποιούσα τα παιδικά μου όνειρα. Με πικρία και απογοήτευση, χωρίς να κάμπτομαι, ● Συνέχεια στη σελίδα 4

ΜΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΒΗ

Ο Σύλλογος του Ηρακλείου «Φίλοι του Πανεπιστημίου» στην προσπάθειά του να φέρει σε επαφή τους καθηγητές του Πανεπιστημίου Κρήτης με τα προβλήματα του Νομού, που είναι επιθυμία και των ίδιων, οργάνωσε εκδρομή στην επαρχία μας, με σκοπό να γίνει ομιλία στην Άρβη με θέμα: Η χρήση των φυτοφαρμάκων.

Αρχική πρόβλεψη ήταν πως στην εκδρομή θα 'παιρνε μέρος πολυμελής ομάδα καθηγητών και ομιλητές θα ήταν ο κ. Αντώνης Καφάτος και ο κ. Στεφάνου καθηγητές της Ιατρικής και της Χημείας αντίστοιχα και θα 'παιρναν μέρος και σε άλλες εκδηλώσεις στην Άνω Βιάννο, τη Σύμη και αλλού.

Για λόγους τεχνικούς στην εκδρομή—εκδήλωση πήραν μέρος ο κ. Αντ. Καφάτος και ο κ. Χρήστος Κωνσταντινίου, που βρέθηκαν στην Άρβη μαζί με τα μέλη του Συλλόγου στις 12 το μεσημέρι.

Τον κ. Καφάτο καλωσόρισε από μέρους του Πολιτιστικού Συλλόγου ο πρόεδρος του παπα—Γιωργιαννάκης που με-

ταξύ άλλων είπε: «Ελλογιμότατε κ. καθηγητά, του Πανεπιστημίου Κρήτης. Είναι χαρά μας και τιμή μας που βρίσκεστε στον τόπο μας. Σας καλωσορίζουμε. Ο απομεικρυσμένος και απόμερος τόπος μας σπάνια έχει την τιμή να φιλοξενεί διανοούμενους, ανθρώπους του πνεύματος και της επιστήμης γιατί όλοι σεεις βρίσκεστε και ασκείτε το μεγάλο λειτούργημά σας στις μεγαλουπόλεις.

Ο τόπος μας είναι όμορφος, προικισμένος με φυσικές καλλογές, παραγωγικές όσο λίγα μέρη της Ελληνικής γής. Οι σπάνιες κλιματολογικές συνθήκες τον κάνουν ιδιαίτερα όμορφο, ευχάριστο, και παραγωγικό. Οι κάτοικοι, τούτου του τόπου είναι παιδιά και εγγόνια όλων εκείνων, που έπεσαν θύματα της ναζιστικής θηριωδίας της μεταβοιμένης μας επαρχίας της Βιάννου, απόγονοι όλων εκείνων που έχουν γράψει αρκετές σελίδες στη μεγάλη μας εθνική ιστορία και πολιτισμό.

Οι περισσότεροι ασχολούνται με την καλλιέργεια της γης. Αργότες με ροζιασμένα τα

χέρια και ρυτιδωμένο το πρόσωπο, παλεύουν, αγωνίζονται και αγωνιούν για να ανεβάσουν τη γεωργική παραγωγή προσφέροντας αφθονία γεωργικών προϊόντων στις ελληνικές αγορές, καθώς και τις αγορές της Ευρώπης, ενισχύοντας έτσι την εθνική μας οικονομία με τις τεράστιες ποσότητες των εξαγωγών. Αυτοί οι αγρότες που κάθε χειμώνα καρδιοχτυπούν όταν οι καιρικές συνθήκες είναι δυσμενείς, είναι αυτοί που δεν κοιμούνται από την αγωνία, όταν ο άνεμος σφυρίζει και απειλεί το μόχθο και τον ιδρώτα και το χρέος πολλών μηνών. Αυτοί οι ήρωες που όταν οι καιρικές συνθήκες τους διαστρέφουν τ' αφήνουν από την αρχή με νέα δάνα, με καινούργιο μόχθο, με καινούργια αγωνία.

Καθημερινή τους προσπάθεια η βελτίωση ποιοτική και ποσοτική της γεωργικής παραγωγής. Η επιστροφή από την πλευρά της δίνει όλες της τις δυνάμεις, για να εφεύρει σωστότερα και τελειότερα φάρμακα

► ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 4

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΑΣ

1ο ΧΟΝΔΡΟΥ

(Ένα κείμενο του έτους 1953)

Γράφει ο Αντώνης Ε. Στιβακτάκης

ρά τους στο χωριό μας, μας άφησαν κι αυτό το πρωτότυπο, χρήσιμο και πολύ καταποπιστικό για το χωριό Χόνδρος και για το Σχολείο του κείμνο:

«ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΧΟΝΔΡΟΥ»

Α' ΣΧΟΛΕΙΟΝ

«Η Κοινότης Χόνδρου συσταθείσα από τους χρόνους της Ενετοκρατίας εστερείτο Δημοτικό Σχολείο κατ' αρχάς. Οι κάτοικοι οι επιθυμούντες να μάθουν τα τέκνα των γράμματα, έστελλον αυτά εις τα Δημοτικά Σχολεία των πλησιετέρων χωριών, Βιάννου και Κάτω Βιάννου, όπου ταύτα εξεπαιδευόντο. Η τοιαύτη κατάστασις επεκράτει μέχρι του έτους χίλια εννεακόσια τέσσαρα (1904), οπότε δια διατάγματος ιδρύθη το πρώτον Δημόσιον Δημοτικόν Σχολείον εν Χόνδρω. Το σχολείον τούτο ελειτούργει ως μονοτάξιον με τέσσαρας τάξεις μέχρι του έτους χίλια εννεακόσια είκοσι δύο (1922). Έκτοτε δε με έξι τάξεις πάλιν ως μονοτάξιον μέχρι του έτους χίλια εννεακόσια είκοσι εννέα (1929) οπότε προήχθη εις 2)τάξιον.

Β' ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΟΝ

Ως διδασκλήριον του Δημοτικού Σχολείου Χόνδρου εχρησιμοποιείτο το πρώτον οικία ιδιωτική, μονόροφος αποτελούμενη εξ ενός δωματίου, ανήκουσα εις τον Δημήτριον Μανετή κην κάτοικον Χόνδρου. Κατά το έτος 1907 και πρωτοβουλία του τότε Προέδρου της Κοινότητος και Σχολικού Εφόρου Ιωάννου Γιαμαλάκη, απεφασίσθη και εκτίσθη άνευ σχεδίου και χωρίς να πληροί τους όρους της Παιδικής και Υγιεινής το εν εκ των τριών δωματίων του ήδη υπάρχοντος διδ)ρίου. Ότε δε κατά το έτος 1929 προήχθη το σχολείον εις 2)τάξιον, εκτίσθησαν πρωτοβουλία του τότε ιερέως και διδ)λου Γεωργίου Μηλιαρά και τα έτερα δύο δωμάτια αυτού. Εις το έργον τούτου της ανεγέρσεως και επεκτάσεως του διδασκλήριου συνεισέφερον πάντες οι κάτοικοι της Κοινότητος καθώς και η Εκκλησία. Το οικόπεδον εις ο εκτίσθη το εν λόγω διδασκλήριον ανήκεν εις Ενετόν άρχοντα και το οποίον είχε περιέλθει εις χείρας της Κοινότητος. Κατά τα έτη 1947—1948 και 1949 — 1950 έγιναν διάφοροι μικραί επισκευαί, οι οποίοι όμως δεν μετέβαλον την όλην κατάστασιν του διδασκλήριου. Σήμερον τούτο ευρίσκειται εις κακήν κατάστασιν. Είνει κτισμένον άνευ σχεδίου και ουδένα όρον παιδαγωγικόν πληροί. Εί ναι μονόροφον αποτελούμενον εκ τριών δωματίων εκ των οποίων το εν χρησιμοποιείται ως γραφείον, τα δε έτερα δύο ως αίθουσαι διδ)λίας. Έχει παράθυρα μη επιτρέποντα επαρκή φωτισμόν. Αι αίθουσαι είναι μικραί και ακατάλληλοι μη επιτρέπουσαι την ευρυχωρίαν και άνεσιν των μαθητών. Οι τοίχοι του είναι παλαιαί και κακοκτισμένοι. Η στέγη του αποστελούμενη μόνον εκ κεράμιν γαλλικού τύπου επιτρέπει εις το ψύχος και την σκόνην να εισέρχονται εντός αυτού, εις τινα δε σημεία και εις το ύδωρ της βροχής. Αι θύραι

του και αυταί είναι μικραί και παλαιαί. Έπιπλα στερείται σχεδόν παντελώς. Έχει περί τα τριάκοντα πέντε θρανία, εξών τα δεκαπέντε νέου τύπου (κατάλληλα) τα δε έτερα είκοσι, παλαιού τύπου (ακατάλληλα), δύο πίνακες παλαιούς, μίαν αρχαιοθήκην παλαιάν, τέσσαρα καθίσματα και μίαν τράπεζαν παλαιάν επίσης. Ιστορικά και φυσικούς χάρτας στερείται. Γεωγραφικούς έχει υριωμένους. Εποπτικά μέσα διδ)λίας δεν υπάρχουν ει μη μόνον εν αριθμητήριον παλαιόν και μίαν υδρόγειος σφαίρα καινουργής. Η σχολική βιβλιοθήκη έχει το όλον είκοσι δύο βιβλία, ήτοι: Δύο φυσιογνωστικά, οκτώ παιδαγωγικά, τέσσαρα ιστορικά, τρία λογοτεχνικά, πέντε αναγνωστικά. Εκ τούτων το εν ιστορικόν, τα δύο παιδαγωγικά και τα πέντε αναγνωστικά προέρχονται εκ δωρεάς, τα λοιπά δέκα τέσσαρα έχει προμηθευθή το σχολείον δι' αγοράς. Σχολικός κήπος δεν υπάρχει.

Κατά τον Οκτώβριον του έτους 1959 το Διδακτήριον Χόνδρου εξεκενώθη, κατόπιν σχετικής διαταγής της Νομομηχανικής Υπηρεσίας, ως ετοιμόροπον και επικίνδυνον δια την ασφάλειαν των μαθητών. Κατά το ίδιο έτος, ο Ιωάννης Δ. Παπαμαστοράκης, ιατρός εκ Βιάννου και ο Κων)νος Ζ. Μανετάκης, αγρότης εκ Χόνδρου, παρέχώρησαν εις θέσιν «Κεφάλι» οικόπεδον δι' ανεγερσιν διδασκλήριου. Κατά τον Απρίλιον του 1960 ήρχισεν η ισοπείδωσις τούτου δια μπουλντόζας και κομπρεσέρ. Κατά τον Αύγουστον του 1960, ήρχισεν η εκσκαφή των θεμελιών του νέου διδασκλήριου, δια προσωπικής εργασίας των κατοίκων της Κοινότητος, και την 13ην Αυγούστου του ίδιου έτους ήρχισεν η ανοικοδόμησις του διδασκλήριου δι' αυτεπιστασίως της Σχολικής Εφορείας. Τον Σεπτέμβριον του 1961 εχορηγήθησαν υπό του Νομαρχιακού Ταμείου 70.000 δραχμαί εις την Σχολικην Εφορείαν δια την ανεγερσιν του διδασκλήριου. Κατόπιν δημοπρασίας την ανοικοδόμησιν του διδασκλήριου ανέλαβεν ο μηχανικός Ραπτόπουλος Δημησθένης, όστις ήρχισεν τας εργασίας της ανεγέρσεως τον Νοέμβριον του 1961. Δια χορηγήσεως και νέων χρημάτων, υπό του Νομαρχιακού Ταμείου, αι εργασιαί συνεχίσθησαν έως τον Μάιον του 1963, οπότε αποπερατώθησαν. Την 27ην Μαΐου 1963, το Σχολείον εσπεγάσθη εις το νέον διδασκλήριον, όπου ήρχισεν κανονικώς η λειτουργία του. Περιελάμβανε εν γραφείον, δύο αίθουσας διδ)λίας, μαγειρείον, αποθήκην και αποχωρητήριον. Το όλον έργο εσοίχισεν περίπου 170.000 δραχμαί. Δέον νασημειωθή η μεγίστη συμβολή του τότε Προέδρου της Κοινότητος Χόνδρου Εμμανουήλ Α. Στιβακτάκη, εις την δραστηριότητα και το κύρος του οποίου οφείλεται κατά μέγα μέρος η ανεγερσις του εν λόγω διδασκλήριου, καθώς και του Αντιπροέδρου Σταύρου Ζαχαράκη, του Κοινοτικού Συμβούλου Βασιλείου Κρασανάκη ως και της υπομονής και επιμονής της Σχολικής Εφορείας.

Συνεχίζεται

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Κέντρου Υγείας Δ)ντης	22669
Πηροφορίες	22625 ή 22647
Γατρείο Άγροτικό Πευκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιόκηση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Είρηνοδικείο	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (βλάβαι)	22121
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090
Φαρμακείου	22.140
Γεωπόνου	22317
Α.Τ.Ε. Βιάννου	22.180

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πειράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαΐμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22304
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρσιάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χαιζάκης Ιωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ιωάννης Κονουλάκης — Άμυρά	31420

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:
Γιώργος Ι. Μαστοράκης και Σόφια Ευαγγ. Κοκκίνη

ΓΑΜΟΙ

ΣΤΟ ΜΟΧΟ:
Γιάννης Γεωργ. Χρηστάκης και Ελένη Ελπιδοφόρου Ζερβάκη.

ΣΤΟ ΝΙΠΙΔΙΤΟ:
Σπύρος Πολ. Αθουσάκης και Κυριακή Εμμ. Αποστολάκη

ΔΩΡΕΕΣ

Μας έστειλαν για το Γηροκομείο Βιάννου

- 1) Η οικογένεια Πόπης Ν. Παπαγιαννάκη στη μνήμη του πατέρα και παππού τους Μανόλη Παπαγιαννάκη αντί στεφάνου στην κηδεία του 10.000 δρχ.
- 2) Ο Ιωάννης Δημ. Κοκολάκης στη μνήμη του ανιψιού του Δημήτρη Εμμ. Κοκολάκη 10.000 δρχ.
- 3) Η Μαρίκα Ι. Τσαγκουρνή στη μνήμη της μάνας της με τη συμπλήρωση 3 μηνών από το θάνατό της 30.000 δρχ.
- 4) Η Ελευθερία Ζάχα στη μνήμη Πάτρως Κοκολάκη 5.000 δρχ.
- 5) Οι Μανόλης και Αλίκη Χρηστάκη στη μνήμη του γιού τους Γιώργη με τη συμπλήρωση 5 χρόνων από το θάνατό του 20.000 δρχ.
- 6) Οι Ρόδω και Πόπη Ραπτοπούλου στη μνήμη της μητέρας τους Μαρίας (Κοντυλομαρίας) και του θείου τους Γιάννη Κονδυλάκη (Κοντυλογιάννη) 10.000 δρχ. για την αγορά Πουλελαίου στον Ιερό Ναό Αγ. Νεκταρίου Βιάννου και 10.000 για τον Ιερό Ναό Αγίων Πάντων Χόνδρου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Ευχαριστούμε όλους που μας συμπαραστάθηκαν με οποιοδήποτε τρόπο στο βαρύτατο πένθος μας για το θάνατό της συζύγου και μητέρας μας

ΣΤΕΛΛΑΣ Α. ΤΖΑΝΑΚΗ
Ο σύζυγος: Απόλλων Γ. Τζαννάκης
Τα παιδιά: Χρυσούλα, Γιώργος, Γιάννης.

Η Επιτροπή του Γηροκομείου της Επαρχίας Βιάννου αισθάνεται την ανάγκη να ευχαριστήσει ιδιαίτερα και από τη θέση αυτή τους παρακάτω δωρητές που πρόσφεραν:

1. Οίκου Αικατερίνης Βλαχάκη στη μνήμη της Παρασκευ-

ής Κουφαλιτάκη 20.000 δρχ.
2. κ. Βασιλίσσα Βλαχάκη στη μνήμη Εμμαν. Πετράκη 10.000 δρχ.

3. κ. Μανόλη Δημ. Σηφάκη 5.000 δρχ.

4. κ. Νίκο Παπαγιαννάκη στη μνήμη Ελένης Τζούβελη 5.000 δρχ.

5. Δέσποινα Ανδρ. Παπαδάκη στη μνήμη του συζύγου της για τη συμπλήρωση 15 χρόνων από το θάνατό του 10.000 δρχ.

6. κ. Μαρία χ. Γ. Λουλάκη στη μνήμη του συζύγου της 5.000 δρχ.

7. κ. Ελισάβετ χ. Ευ. Χατζηδάκη στη μνήμη του συζύγου της 10.000 δρχ.

8. Πόπη και Ρόδω Ραπτοπούλου αντί μνημοσύνου στη μνήμη της μητέρας των 10.000

9. δ. Πελαγία Αγαπάκη στη μνήμη γονέων και συγγενών 10.000 δρχ.

10. Δημήτρη Νικ. Παπαγιαννάκη στη μνήμη μητέρας και συγγενών 20.000 δρχ.

11. Σοφία χ. Μαστρογιωργάκη, Σπύρο Εμμ. Μαστρογιωργάκη, Αναστάσιο Γ. Ορφανουδάκη δρχ. 30.000 στη μνήμη Εμμ. Μαστρογιωργάκη και Ευαγγελίας Τσαγκουρνή.

12. κ. Νίκο Παπαγιαννάκη στη μνήμη Γεωργίου Στρατάκη 5.000 δρχ

Αντί στεφάνου: Στη μνήμη Μανόλη Παπαγιαννάκη :

13. Τ.Ο. ΠΑΣΟΚ Βιάννου 10.000 δρχ.

14. κ. Γεώργιο Συλλιγαρόδακη 5.000 δρχ.

15. κ. Κων)νο Ευδάκη 5.000 δρχ.

16. κ. Γιάννα Καρτσάκη 3.000 δρχ.

17. Οίκ. Βαγγέλη Παπαγιαννάκη 5.000 δρχ.

18. Γιάννη Βλαχάκη και Βασίλική Παπαδογιάννη 15.000 δρχ. στη μνήμη του αδελφού τους Γιώργη Βλαχάκη και όλους που κατέθεσαν χρήματα στα Β.Ν.

(Από την Επιτροπή Γηροκομείου Επαρχίας Βιάννου)

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

Η Κατερίνα Ι. Δουλεράκη πήρε το πτυχίο της Μαθηματικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Απ' αυτό το φύλλο των Β. Ν., θα παρουσιάσουμε ένα ενδιαφέρον, πιστεύουμε, κείμενο το οποίο αναφέρεται στην Ιστορία του Δημοτικού Σχολείου Χόνδρου. Το κείμενο αυτό, που το βρήκαμε στο αρχείο του Δημοτικού Σχολείου Χόνδρου, έχει γραφτεί το έτος 1953 από την τότε δασκάλα του Σχολείου Αικατερίνη Ε. Γελασάκη — Στιβακτάκη η οποία υπηρέτησε στο Δημοτικό Σχολείο Χόνδρου συνεχώς από το έτος 1947 έως και το έτος 1977, για τριάντα ολόκληρα χρόνια!

Αναφέρεται σύντομα, αλλά συμπυκνωμένα και κατατοπιστικά, στην ίδρυση του Σχολείου, στα κτίρια που στεγάστηκαν κατά καιρούς, στην οργανικότητά του και στο διδακτικό προσωπικό το οποίο υπηρέτησε σ' αυτό. Επίσης στο κείμενο αυτό αναφέρονται και πολ-

λά άλλα στοιχεία για την ιστορία του χωριού, το όνομά του, το φυσικό περιβάλλον του, τα προϊόντα που παρήγε εκείνη την εποχή και πολλά άλλα ενδιαφέροντα.

Θα το παρουσιάσουμε όπως ακριβώς είναι καταγραμμένο στο «τετράδιο» ιστορίας του Δημοτικού Σχολείου Χόνδρου, χωρίς να κάνουμε καμιά παρέμβαση ούτε στο περιεχόμενο ούτε στη γλώσσα. Μόνο για καθαρά τεχνικούς λόγους, αυτό του πολιτονικού συστήματος στο οποίο είναι γραμμένο, θα χρησιμοποιήσουμε το μονοτονικό.

Από τη θέση αυτή αισθανόμαστε την ανάγκη να ευχαριστήσουμε τους συντάξιούχους σήμερα δασκάλους Αικατερίνη Ε. Γελασάκη — Στιβακτάκη και Ιωάννη Κοντάκη, οι οποίοι εκτός από τη μεγάλη παραδεδεγμένη πνευματική προσφο-

ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΛΟΥΛΑΚΗΣ

Διδάκτωρ Φιλοσοφίας

Συμπληρώθηκαν στις 20 Ιουνίου εβδομήντα επτά (77) χρόνια από την ημέρα που μια μεγάλη μορφή των ελληνικών γραμμάτων, ο συνεπαρχιώτης φιλόλογος Ιωάννης Ματθαίου Λουλάκης, έπεσε μαχόμενος ως εθελοντής στα βουνά της Μακεδονίας κατά τον Ελληνοβουλγαρικό πόλεμο (20—6—1913) σε ηλικία μόλις 26 ετών.

Τιμώντας τη μνήμη του μεγάλου τέκνου της επαρχίας μας στην εβδομηκοστή έβδομη επέτειο του ηρωικού θανάτου του, αναδιομοσιεύουμε την παρακάτω νεκρολογία από το περιοδικό «Χριστιανική Κρήτη» του έτους 1913, (τεύχος Α' σ. 136) που εξέδιδε η Εκκλησία Κρήτης με επιμέλεια του Στεφάνου Ξανθοουδίδη. Την ύπαρξη του δημοσιεύματος αυτού μας είχε υποδείξει ο αείμνηστος δικηγόρος Στέλιος Φιοράκης.

Κ. Γ. Στεφανάκης

+ ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΟΥΛΑΚΗΣ

Κατά τας ηρωικάς μάχας του Κιλκίς — Λαχανά και επί του λόφου 605 έπεσε γενναίως μαχόμενος και ο Καθηγητής Ιωάννης Λουλάκης. Γεννηθείς εν τω χωριώ Άμυρά Βιάννου επεράτωσε τας γυμναστικάς αυτού σπουδάς εν Ηρακλείω κατά το 1906, αριστεύων πάντοτε, και ενεργά αμέσως κατόπιν εις την Φιλοσοφικήν Σχολήν, όπου δεν ήργησεν επίσης να διακριθώ μεταξύ των συμφοιτητών του δια τον εξαιρετικόν προς την Επιστήμην ζήλον του. Υιός δε των πτωχού επαρχιώτου και τελείως εστερημένος υλικών μέσων, διήνησεν τας σπουδάς του, τας τε εν Ηρακλείω και τας εν Αθήναις, ως άλλος φιλόσοφος Κλεάνθης εργαζόμενος νύκτωρ και μεθ' ημέραν ίνα κερδίζη τα προς το ζην.

Υποστάς κατά το 1910 τας διδακτορικάς του εξετάσεις, ανεκνήρυχθη παμψηφεί αριστούχος Διδάκτωρ της Φιλοσοφίας, και κατά το φθινόπωρον του 1911 προσελήθη υπό του Καθηγητού του κ. Γεωργίου Χατζιδάκη βοηθός εις την σύνταξιν του παρασκευαζόμενου μεγάλου Ελληνικού Λεξικού. Την υπηρεσίαν ταύτην ο Λουλάκης

εξετέλει φιλοπονώπαστα, πολύτιμος δείχθεις συνπικουρος του σοφού Καθηγητού, ελαφρύων δε απαισητήτως το επίμοχθον και εθνικώτατον έργον του Διδασκάλου του.

Αλλ' ήτο και πολεμιστής πατριώτης ο Ιωάννης Λουλάκης.

Μετά την κήρυξιν του Ελληνοτουρκικού πολέμου, απηλλαγμένος των στρατιωτικών θητείας, έσπευσεν αμέσως εις την φωνήν της πατρίδος, καταπαχθείς ως εθελοντής και αγωνισθείς εν Μιτυλήνη, Χίω και Ηπείρῳ.

Πάντες όσοι έτυχε να έχωσι συμπολεμιστήν τωντων Λουλάκην, εξαιρούσι παρ' αυτό το γενναίον και απρόμητον του χαρακτήρος. Αψηφών τον κίνδυνον, ώρμα εν ψυχική εξάρσει εις το μέσον του πυρός, περιφρονών και τον θάνατον και την ζωήν.

Μετά την λήξιν του Ελληνοτουρκικού αγώνος επανήλθε εις Αθήνας, όπως συνεχίση τον ουχ ήττον σπουδαίον επιστημονικόν αγώνα του Λεξικού, αλλά κηρυχθέντος μετ' ολίγον του Ελληνοβουλγαρικού πολέμου, έσπευσε να επανέλθῃ εις τας τάξεις του. Ματαίως τότε πολλοί των φίλων του επιμόνως παρεκίνησαν αυτόν να μείνη εν Αθήναις, υποδεικνύοντες ότι μάλλον δυσαναπλήρωτος ήτο εις το έργον του Λεξικού ή εις τα πεδία των μαχών, όπου πολλά γενναία της Πατρίδος τέκνα τον ανεπλήρουν. Ευστάθη ανένδοτος και έσπευσεν όπου τον εκάλει η φωνή της αναγεννωμένης μεγάλης Ελλάδος και... το μοιραίον.

Την 20 Ιουνίου έπεσεν εκ των πρώτων προ του λόφου 605, και ο εκ δάφνης στέφανος, ως ευγενέστερος και τιμιώτερος, κοσμηί νυν την κεφαλήν του ήρωος προτιμηθείς του κλάδου της παλλαδικής ελπίας, 23.7.913

Ε. Σ. ΑΛ.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ Β.Ν. Ο συντάκτης της νεκρολογίας είναι ο γνωστός Ηρακλειώτης ποιητής Λευτέρης Αλεξίου (Ελευθέριος Στυλ. Αλεξίου).

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία έκδοση στην υπηρεσία δλων τών Βιαννιτών

Έκδοτης — Διευθυντής Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ Όδός 1866 αριθμ. 110, τηλ. 282.808

Φιλολογική επιμέλεια κειμένων Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Κυκλοφορίας ΚΩΣΤΑΣ ΤΑΒΒΑΔΙΑΣ Έβανς 83 (Στοά Μουρτζή) τηλ. 242.040

Έτήσιες συνδρομές

Ίδιωτών δρχ. 500 Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών » 600

Έμβόσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ Έπιστολές γιά τήν ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 άρ. 110 Ηράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 39 Ηράκλειο Χειρόγραφα δημοσευόμενα ή μή δέν έπιστρέφονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν τίς απόψεις τών συντακτών τους.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΩΝ

Ο ΜΠΡΟΚΑΤΖΗΣ

ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

4ο — Κάμε μας εδά και τη δική σου ιστορία, οντε τον είχες κλημένο, για τα παπούτσια που σου χρώστει. — Τρία χρόνια με κορόιδευε. Σήμερα, αύριο, σήμερα, αύριο, ίσαμε που με διαόλισε και τότε κλήτσα. Την ημέρα που ήταν η δικη, πήγα και τονε θωρώ, με ένα φίλο του και με 'νιμένανε απ' όζω από το Ειρηνοδί κείο. — Καλώς τον κύριο Μήτσο. Έλα πιο κοντά, που θέλω να σου μιλήσω. — Είντα 'ναι, του κάνω. — Χίλια τα δικά σου, μου λέει, που με κλήτσα. Μα θαρρείς πως δεν ήθελα να σε πλερώσω; Δεν είχα ο κακομοίρης

κι εδά επούλησα το γάιδαρο, για να σου τα δώσω. Μόνο ανέθες να πάρεις τα λεφτά και ό,τι έξοδα έχιστο κάμει, να γλυτώσω τουλάχιστο το δικηγόρο και τα δικαστικά. — Εντάξει, του κάνω, κληστικά και χρέος είναι, τετρακόσιες ογδοήντα δραχμές, φέρε τα για να την αποσύρω. — Εγώ, κουμπάρε, θα σου τα δώσω, μου κάνει ο φίλος του, γιατί εγώ αγόρασα το γάιδαρο. Μόνο περίμενε κι έρχεται ο Καλλέρης, να μου φέρει τα λεφτά. Ωστόσο, ανέθες, άντε να πάμε στο καφενείο να πιούμε μια. — Είντα 'θελα, να κάμω, εκλούθου. Ήπιαμε και φάγαμε γερά, και να 'σου ο δικηγόρος μου. — Έλα, κύριε Μήτσο, μου κάνει, γιατί αξιοπίσω είναι η δική σου. — Να πλερώσω επαέ κι έρχομαι. Σηκωμένος ο Μπροκαγιώργης. — Τα έξοδα είναι δικά μου, κύριε Μήτσο. Αλίμονο δα, άμε στο καλό. — Σε λίγο με φωνάζει ο Πρόεδρος. — Έχω πληρωθεί, κύριε Πρόεδρε. — Και τα έξοδα; μου κάνει. — Εγώ θα τα πληρώσω.

Ετακοποίησα δικαστήριο και δικηγόρο κι από επόρεια να πάρω τα λεφτά από το Μπροκαγιώργη. Ήκαμα κάμπουσε βόλτες πάνω κάτω, πουθενά ο Μπροκαγιώργης. Ύστερα πήγα στο καφενείο που πίναμε, μπαν ήθελα να 'ναι εκεί. «Είχανε δουλειά και πάνε, μου κάνει ο καφετζής, και τσι βάνει η ώρα να γυρίσουνε, να με πληρώσουνε κι εμένα, μόνο περίμενε τσις επαέ». Ακόμη τσι ανιμένομε.

Εγανάκτησα να ξεκουνησω από την παρέα και να φύγω. Στο δρόμο μου πάντρηξε ο Μπροκαγιώργης με τη γυναίκα του και δύο τρία από τα μεγάλα του κοπέλια, φορτωμένοι με του κόσμου τα πουσουνία κι από πίσω εκλούθα ο κύριος Γιάνκος, φορτωμένος κι αυτός. Ένα δυο μπροκάληδες που ήταν στο χωριό, και είχανε να του μιλήσουνε καιρό, γιατί τους είχε βάλει στη μπρόκα, εζηλέψανε και βρήκανε τρόπο να κουτελώσουνε, γιατί είχε μεγάλη φαμίλια κι ήκανε μεγάλο τζίρο. Εδά που 'χε τόσουσας παράδες ήθελε να πουσουνίσει του κόσμου τα πράματα. — Να περάσει, κύριε Γιάνκο, από το μαγαζί κι έχομε φτηνά κι καλά πράματα, να μας προτιμάς κι εμάς. — Έχετε το λόγο μου, θα φασέ κάνω όλους ίσα, μα να φράζουμε πρώτα τσι παλιές τρύπες και βλέπουμε. Ύστερα δεν τσιρίζε, πάνω στα παλιά βερεφέδια, να βάλουμε καινούρια. — Να μη στενωχωράσει καθόλου, κύριε Γιάνκο. Είντα ανάγκη έχεις εδά τουλόγου σου, απο δα και πέρα, που σε λίγες

μέρες θα πάρεις τόσανά λεφτά, θα να 'σαι το αποκομπί πολλών νοματώ στο χωριό. — Επουσουνίσε λοιπόν αβέρτα ο Μπροκαγιώργης απ' όλους κι ήκαμε το σπύτι του καράβι να κινήσει. Ήκαμε και τη βάρφτιση του κοπελιού και του δώκανε και το ηρωικό όνομα του Μανούσου. — Μα οι μέρες εκβαλικεύανε η μια την άλλη, και χαμπάρι από τη Χώρα για το χιρόφι. Τα πράματα αρχίσανε να ζορίζονται στο χωριό, και τονε

ρωτούσανε οι μπροκάληδες πό- τε θα πάει στη Χώρα για το συμβόλαιο. Είπε ξεχωριστά καθενός πως, αν είχε ένα πεντακοσάρι, ήθελα να πάει. Μα πώς να ξεκινήσει, αφού δεν είχε πεντάρα. «Πάρε το πεντακοσάρι από μένα, Γιάνκο, και όμα γιαγίρει, εμένα να πρωτοπληρώσει». Επήρε από τον καθένα από ένα πεντακοσάρι και από ήγειρε οθέν τη Βάννο, για να θαρρούνε πως επήγαινε στη Χώρα. — Συνεχίζεται

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ κ. ΓΙΑΝΝΗ ΔΗΜΗΛΑ

Ο γνωστός συγγραφέας κ. Γιάννης Δημηλάς πρόσθεσε αυτές τις μέρες στο πνευματικό του «οπλοστάσιο» άλλο ένα ενδιαφέρον βιβλίο που έχει τον τίτλο «ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ». Μέσα στις σελίδες αυτού του βιβλίου φαίνεται καθαρά η ευαισθησία του συγγραφέα γύρω από διάφορα κοινωνικά και πνευματικά θέματα και η βαθιά και αταλάντευτη πίστη του στις ιδέες της δικαιοσύνης, της ισονομίας, της ισοτήτας, της αλληλοκατανόησης και της ελευθερίας, της ειρήνης και σ' όλες τις άλλες ιδέες και καταστάσεις που προάγουν πνευματικά τον άνθρωπο. — Θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε πως το βιβλίο αυτό αποτελεί συνέχεια, πρόεκταση του βιβλίου «Ο ΦΑΜΕΓΙΟΣ»,

που είχε κυκλοφορήσει παλαιότερα με μεγάλη επιτυχία, καθιερώνοντας τον κ. Γιάννη Δημηλά ως μια σημαντική φυσιογνωμία στο χώρο των γραμμάτων. Μέσα στις σελίδες του βιβλίου «ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ» θίγονται και αναλύονται πολλά κοινωνικά και πνευματικά προβλήματα με ευαισθησία, αίσθημα ευθύνης, πάνο και πνευματική αγωνία. Σίγουρα το βιβλίο αυτό αποτελεί άλλη μια προσεγμένη και ενδιαφέρουσα εργασία του αξιόλογου συγγραφέα κ. Γιάννη Δημηλά, ο οποίος, όπως είναι γνωστό, εκδίδει και το περιοδικό «ΕΜΕΙΣ» συντελώντας σημαντικά στην πνευματική άνοδο της Κρήτης.

Ηράκλειο, Ιούνιος 1990 Αντ. Ε. Στιβακτάκης

ΣΤΟΥ ΝΑΔΗ ΤΑ ΣΚΑΛΕΡΙΑ

Αίτιέ μου πώς εδάμπωσε το φέγγος τσις ομορφιάς σου και μου σταυροχεριάστηκες και δε χτυπά η καρδιά σου.

Σάικα δε ντο λόγιαζα πως θα σε ιδώ στην κάσα και δε μπιστεύω απ' τη ζωή, πατέρα, πως σε 'χάσα.

Παντέρημη σκέψη κι άδικα παιδεύεσαι ν' αλλάξεις το μισεμό του Σταυραϊτού ό,τι κι ανέ ντου τάξεις.

Τ' ακράνυχά σου τα 'μπήξες στη μαύρη γης κι εσπάθης ολόρθος κι είπες του Θεού άδικα πως εδάψης.

Γιά 'ντα στη μαύρη παντερίμα μ' άφρηκες λιανοκλάδι, πατέρα μου, στο διάφωτο και πας στο μαύρον—ν'—Άδη.

● Μοιρολόι για τον Ξαφνικό μισεμό του ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ 28—4—1990 γραμμένο από το γιό του ΜΑΝΩΛΗ.

ΚΩΣΤΗ Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ ΑΛΙΚΑ ΚΑΙ ΓΚΡΙΖΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 1990 Στην Αθήνα: Βιβλιοπ. της Εστίας και Γρηγόρη

ΒΙΑΝΝΟΣ ΣΠΟΡΤ

Το κατάστημα που έλειπε από την επαρχία μας.

Αθλητικά είδη, Θάλασσας, Κυνηγιού για όλα τα γούστα.

ΑΜΕΣΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ

ΕΚΠΛΗΚΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΝΤΟΝΑΣΑΚΗΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΑΣΤΡΟΓΩΡΓΑΚΗΣ ΓΕΩΠΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ

ΕΒΑΝΣ 77 ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΤΗΛ.289.860 — 230.685

ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΩ

ΣΧΕΔΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΚΑΝ. 797)85 ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ Ν. 1262 ΜΕΛΕΤΕΣ ΑΡΔΕΥΤΙΚΩΝ — ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΩΝ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ — ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΡΗΤΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΒΙΑΝΝΟ

ΤΟΥ κ. ΕΜΜ. ΜΑΣΤΡΟΓΑΜΒΡΑΚΗ

2ο

Δεν αναφέρει όμως και ο ιστορικός αυτός ότι την πειρατεία ασκούσαν οι Κρήτες. Αντιθέτως, ο ίδιος ιστορικός εις τας σελίδας 41 και 42 «Μυκηναϊκός Πολιτισμός», γράφει τα εξής σχετικά με την πειρατεία — σελίς 41: «Η βιομηχανία ήτο ολιγώτερον προχωρημένη από της Κρήτης. Δεν υπάρχουν ενδείξεις βιομηχανικών κέντρων όπως η Γουρνιά. Το εμπόριον ανεντύχη με βραδύτητα, διότι εις τας θαλάσσας υπήρχαν πειραταί, ακόμη και Μυκηναίοι. Οι βασιλείς των Μυκηνών και της Τίρυνθος είχαν Κρήτας καλλιτέχνας, που εχάραζαν επάνω εις τα αγγεία και εις τα δακτυλίδια των σκευασμάτων. (Σημ. Επιμηλτού: Το πιθανώτερον είναι ότι οι βασιλείς της Ηπειρωτικής Ελλάδος είχαν όχι Κρήτας, αλλά εγχώριους καλλιτέχνας, που είχαν λάβει τα βασικά στοιχεία της τέχνης από τον Κρητικόν πολιτισμόν. Διότι Μυκηναϊκή τέχνη παρουσιάζει πολλά ιδικά της συστατικά που μαρτυρούν φυλετικούς αξίαι ενός νέου λαού). Δια να προστατευθούν οι ίδιοι από άλλους πειρατάς, έκτιζαν τας πόλεις των εις το εσωτερικόν αρκετά μακράν από την θάλασσαν ούτως, ώστε να προφυλάσσονται από εξαφνικήν επίθεσιν και αρκετά κοντά, ώστε να ηγγαίνουν εύκολα τα πλοία των. Η Τύρις και αι Μυκήναι ευρίσκοντο ανάμεσα εις τον Αργολικόν κόλπον και τον Ισθμόν της Κορίνθου και η τοποθεσία τους επέτρεπε να λεηλατούν τους εμπόρους επιβάλλοντες φεουδαρχικά διόδια και να κάμουν από καιρού εις καιρόν πειρατικάς επιδρομάς.

δος από αστραφτερόν ασήμι με κέρατα και μετωπικόν ρόδα κα από χρυσόν κλπ.». Ως αποδεικνύεται από τα παραπάνω ιστορικά κείμενα, εις αυτά δεν γίνεται μνεία περί πειρατείας που άσκησαν οι Κρήτες γενικώς, ειδικώτερον δε οι κάτοικοι της Επαρχίας Βιάννου υπό οιανδήποτε μορφήν και κυρίως ως βιοποριστικόν επάγγελμα.

Ο κύριος Άγγελος Χανιώτης στην επιστολή του που δημοσιεύεται στα Β.Ν. φύλλο 146 του μηνός Απριλίου της 10 Μαΐου 1989, προς απόδειξη ότι οι Κρήτες ασκούσαν την πειρατεία, επικαλείται την ραψωδία ε' της Ομηρικής Οδυσσεας, όπου ο Οδυσσεάς όταν επέστρεψε στην Ιθάκη συναντήθηκε πρώτα με τον πιστό του υπηρέτη χοιροβασκό Ευμειό ο οποίος δεν τον ανένωρισε αλλά θεώρησε τον Οδυσσεά ως ξένο, περαστικό από την Ιθάκη και ότι αυτό που του έλεγε ο ξένος, για την επιστροφή του Οδυσσεά πολύ σύντομα, τα θεώρησε ως ψέμα τα που τα έλεγε με το μοναδικό σκοπό του να φιλοξενηθεί καί ο σκοπός να δοθεί φαγητό και καλό κρασί. Ο Ευμειός διατηρώντας τις αντιρρήσεις του, ρώτησε τον Οδυσσεά τα εξής: «Αλλά έλα, γένοντα, πές μου και συ τα δικά σου βάσανα και ιστόρησέ τα μου αληθινά, για να μάθω καλά. Ποιός άνθρωπος είσαι και από που; Πού είναι η πατρίδα σου και οι γονείς σου; Και με ποιά καράβι έχεις έρθει; Και πώς οι ναύτες σου σε έφεραν στην Ιθάκη; Ποιού καυχούνται ότι είναι; Γιατί δεν πιστεύω ότι με τα πόδια έφτασες εδών».

Σ' αυτόν απαντώντας ο πολυμήχανος Οδυσσεάς, είπε:

«Καυχίμαι ότι είμαι από γενιάς της ευρύχωρης Κρήτης, γιός πλούσιων ανθρώπων. Και πολλοί άλλοι γιοί μέσα στο ανάκτορον ανατράφηκαν και γεννήθηκαν νόμιμα από τη γυναίκα του. Εμένα όμως με γέννησε μητέρα που ήταν αγορασμένη ερωμένη, αλλά εμένα με τήμοισε ίσα με τα νόμιμα παιδιά του ο Κύστορας ο γιός του Υλακού, που εγώ καυχίμαι ότι είμαι γενιά του. Αυτός τότε ανάμεσα στους Κρήτες λατρευόταν σαν θεός από το λαό για την ευτυχία του και τα πλούτη του και το ένδοξα παιδιά του. Αλλά όμως αυτόν τον πήραν και τον έφεραν οι μίτριες του θανάτου στο ανά-

κτορο του Άδη. Και τα γενναία του παιδιά μοίρασαν το βίός του και έβαλαν κλήρους και σ' εμένα έδωσαν πολύ λίγα και μου έδωσαν ένα σπιτί. Παντρεύτηκα όμως γυναίκα από πλούσιους ανθρώπους για την αξία μου, επειδή δεν ήμουν τιποτένιος ούτε δειλός στον πόλεμο. Τώρα όμως τα πάντα έχουν χαθεί. Αλλά όμως νομίζω ότι εσύ βλέποντας το άγερτο καταλαβαίνεις τον καρπό. Γιατί αλήθεια με βρήκε πολύ μέγαλό δυστυχία. Αλήθεια ο Άρης και η Αθηνά μου έδωσαν θάρρος και δύναμη πολεμική. Όσες φορές διάλεγε άντρες εκλεκτούς για ενέδρα, σχεδιάζοντας κακό για τους εχθρούς, ποτέ η γενναία μου καρδιά δεν υπολόγιζε τον θάνατο, αλλά ορμώντας πολύ μπροστά με το δόρυ σκότωνα από τους εχθρούς αυτόν που ήταν κακώτερός μου στο τρέξιμο. Τέτοιος ήμουν στις μάχες. Η δουλειά όμως δεν μου άρεσε καθόλου, ούτε η νοικοκυροσύνη, που τρέφει λαμπρά παιδιά, αλλά σ' εμένα άρεσαν πάντα τα καράβια με τα πολλά κουπιά και οι πόλεμοι και τα καλοφτιαγμένα ακόντια και τα βέλη τα καταστρεπτικά που για τους άλλους είναι τρομερά. Αυτά σε μένα θέσαν εβραλέ στην ψυχή μου. Άλλος βέβαια άνθρωπος ευχαριστείται με άλλες δουλειές. Γιατί πρώτου να πατήσουνε την Τροία οι γιοί των Αχαιών, εννιά φορές οδήγησα άντρες και γρήγορα καράβια σε ξένους ανθρώπους και εύρισκα λάφυρα πολλά. Από αυτά έπαρνα άφθονα και πολλά μου έφεταν μετά με τον κλήρο. Γρήγορα τότε αυξήθηκε το σπιτί μου και φυσιικά έπειτα έγινε φεβερός και σεβαστός ανάμεσα στους Κρήτες. Αλλά όταν ο βροντόφωνος Δίας αυτό το μισητό ταξίδι σκέφτηκε που πήρε τη ζωή πολλών παλικαριών, τότε λοιπόν παρακινούσαν εμένα και τον Ξακοιστό Ιδομενεά να οδήγήσουμε ως ωρχηγοί τα καράβια στην Τροία. Και δεν υπήρχε κανείς τρόπος να αρνηθούμε, γιατί είχε μεγάλη δύναμη η γνώμη του λαού. Εκεί λοιπόν εννιά χρόνια πολεμούσαμε οι γιοί των Αχαιών και στο δέκατο αφού ακριβίσαμε την πόλη του Πριάμου ξεκινήσαμε για την πατρίδα με τα καράβια μας, ο θεός όμως σκόρπισε τους Αχαιούς.

Συνεχίζεται

Ο κλήδονας

Ανάμεσα στις πολλές και ποικίλες δραστηριότητες που αναπτύσσει τα τελευταία χρόνια ο Σύλλογος Γυναικών Βιάννου, είναι και η αναβίωση πολλών εθίμων, που οι κάτοικοι ζούσαν τα παλιότερα χρόνια πολύ έντονα. Ένα από αυτά είναι και η γιορτή του κλήδονα στις 24 Ιουνίου.

Με την πληροφoρία πως ομάδα καθηγητών του Πανεπιστημίου Κρήτης θα επισκεπτόταν τη μέρα αυτή τη Βιάννο, προγραμματίστηκε η επίσκεψη. Για τεχνικούς λόγους η ομάδα των καθηγητών δεν πραγματοποιήθηκε την ομαδική επίσκεψη. Παρευρέθηκαν όμως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και μέλη του Συλλόγου φίλων του Πανεπιστημίου και παρακολούθησαν με πολύ εν-

διαφέρον την όλη εκδήλωση.

Στην είσοδο του παλιού διδασκτηρίου, δίπλα από την προτομή του Κονδυλάκη και τη ρίζα του γερο—πλατάνου, δεκάδες Βιαννίτισσες κάθε ηλικίας, μα και πολλές δεκάδες παρτές από γυναίκες και άνδρες που είχαν κατακλύσει τα γύρω καφενεία και το δρόμο παρακολούθησαν την πολύ πετυχημένη εκδήλωση.

Η πρόεδρος του Συλλόγου Μαρία κ. Πολύμνια Καρτσάκη μίλησε για το έθιμο του κλήδονα, πώς καθιερώθηκε και πώς γιορταζόταν σ' όλη την Ελλάδα από τα παλιά χρόνια, για το αμιγλή νερό και τα ριζικάρια.

Στη συνέχεια πολλές Βιαννίτισσες τραγουδίσαν σχετικές μαντινάδες σαν κι αυτές:

- Σήμερα είναι τ' Αι—Γιαννιού, π' ανοίγουν τσι κληδόνους
κι όπως βγει το μήλο του, να ζήσει χίλιους χρόνους,
- Μήλο'βαλα στον κλήδονα και τού'βαλα θελόνα
του χρόνου σαν και σήμερα να δάλεις αρραβώνα.
- Ρόδο του Μάη δροσερό, ζουμπούλι μου 'ανθισμένο,
ώστε να ζω θα σ' αγαπάω και θα σε περιμένω.
- Μήλο μου κατακόκκινο από τον 'Αι—Τάφο,
είνται'ναι τ'α μηνύματα από μού'μηνες νάρθω;
- Ανοίξετε τον κλήδονα να βγει τ' αγά το μήλο,
που στέκει σαν τον μινιρέ και λάμπει σαν τον ήλιο.
- Αγιε Ιωάννη μου, πρόδρομε των Αγίων,
και δείξε και φανέρωσε τ' αγαπής μου το μήλο.
- Ανοίξετε τον κλήδονα να βγει μηλιά με τ' άνθη,
να βγει σγουρός δασυλικός που μ' έβαλε στα πάθη.
- Ανοίξετε τον κλήδονα να βγει και το δικό μου
και δεν μπορώ να στέκω μπλίο από τον κουρασμό μου.
- Σήμερα είν' τ' 'Αι—Γιαννιού, π' ανοίγουν τσι κληδόνους
κι όσοι κι αν είμαστ' επαέ, νά'μαστε κι του χρόνου.
- Ανοίξετε τον κλήδονα να βγει ο χαριτωμένος
κι από την Πόλη έρχεται λογάρι φορτωμένος.
- Ανοίξετε τον κλήδονα τ' 'Αι—Γιαννιού τη χάρη
κι απού'χει μήλο κόκκινο ως έρθει να το πάρει.
- Ανοίξετε τον κλήδονα να βγει και το δικό της
της μπουραμάτας, της ξανθής να δει τα ριζικά της.

Παράλληλα ο τοπικός οργανοποιήτης Μιχάλης Κουσκου μεπικάκης με το βιολί του πλαισίωνε την όλη εκδήλωση και κοπέλες του Συλλόγου πρόσφεραν σ' όλους που παρευρέθηκαν στην εκδήλωση ξεροτήγανα με ρακή, φρούτα, βερύκοκα και άλλα και στο τέλος το βιαννίτικο λουκουμά.

Ευχές όλων, ο Σύλλογος Γυναικών ν' αγαλιάσει όλες τις γυναίκες του χωριού και να μπορέσει να οργανώσει παρόμοιες εκδηλώσεις τακτικά σε τοπικό και πανεπαρχιακό επίπεδο.

Συνεπαρχιώτες που αγαπάτε την αναβίωση παλιών εθί-

μων του τόπου μας, δώστε τη δύναμη στο Σύλλογο Γυναικών Βιάννου για να μπορεί να οργανώνει τακτικά εκδηλώσεις σαν κι αυτή στις 24 Ιουνίου 1990.

Στην ίδια εκδήλωση ο Πολιτιστικός Σύλλογος Βιάννου με την πληροφoρία της επίσκεψης της ομάδας καθηγητών του Πανεπιστημίου και την επιθυμία να επισκεφθεί το σπίτι του Κονδυλάκη (ΔΙΑΒΑΘΗ) ετοίμασε σχετικό ενημερωτικό σημείωμα που διάβασε ο συν-τος δάσκαλος κ. Καδιανάνης για ενημέρωση και όλων παρευρισκόταν στην εκδήλωση του κλήδονα.

ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

► ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1
Κτες της νευρολογικής εξέτασης είχαν ασθενή στατιστική συσχέτιση με το χρόνο έκθεσης σε γεωργικά φάρμακα.

6. Τα επίπεδα των τρανσαμινασών του ορού ήταν σημαντικά υψηλότερα στους άνδρες, γυναίκες και παιδιά του Τυμπακίου, σε σύγκριση με τα Ανάγεια. Οι διαφορές δεν μπορούσαν να εξηγηθούν πλήρως από την ηλικία, την κατανάλωση οινοπνεύματος, το δείκτη QUETELET, την προσλαμβανόμενη θειαμίνη και την ηπατίτιδα Β στην ανάλυση της δηματικής πολυδρόμησης.

7. Τα επίπεδα της χολινεστεράσης των ερυθρών ήταν σημαντικά χαμηλότερα στους άνδρες, γυναίκες και παιδιά ηλικίας άνω των 10 χρόνων του Τυμπακίου σε σχέση με τα Ανάγεια.

8. Τα επίπεδα της θειαμίνης των ερυθρών αιμοσφαιρίων ήταν σημαντικά χαμηλότερα στον πληθυσμό του Τυμπακίου, παρά τη μεγαλύτε-

ρη πρόσληψή της με την τροφή, σε σύγκριση με τα Ανάγεια.

9. Όλοι οι δείκτες νοητικής λειτουργίας των παιδιών ήταν σημαντικά χαμηλότεροι στο Τυμπάκι, σε σύγκριση με την ομάδα ελέγχου. Τα αποτελέσματα αυτά μπορεί να σχετίζονται με χρόνια έκθεση στα φυτοφάρμακα και χαμηλά επίπεδα χολινεστεράσης ερυθρών αιμοσφαιρίων.

Συμπερασματικά, οι εντατικές καλλιέργειες στα θερμοκήπια με χρόνια έκθεση στα γεωργικά φάρμακα, χωρίς ουσιαστικά κανένα μέτρο προφύλαξης, έχουν σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία των καλλιεργητών, όπως διαπιστώθηκε από κλινικές, βιοχημικές και ψυχολογικές εξετάσεις. Τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν ότι πρέπει να συνεχιστεί η έρευνα με προοπτική παρακολούθηση του πληθυσμού αυτού, μαζί με προληπτικά μέτρα και αγωγή υγείας για την προστασία των καλλιεργητών και καταναλωτών.

ΟΙ ΒΙΑΝΝΙΤΕΣ ΜΙΑΣ ΕΠΟΧΗΣ

► ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1
φρονώ ότι υπήρξα στο θέμα αυτό ατυχής.

Διανύομεν, Νίκο μου, το τελευταίο τέταρτο της ζωής μας. Αργάααα επομένως, Δεν έχωμε πιά καιρό για τα τείχη, για την Έμπαρο, για τον Πεύκο. Αυτά μπορούσαν να γίνουν από το 1967—1977 υπό άλλας περιστάσεις, συνθήκας ευνοϊκάς, γενικές και ειδικές, για το άτομό μου. Χάσαμε το τραίνο. Μάλλον μας άφησε εκείνο και έφυγε. Η ζωή η τόσο παράξενη, μας διδάσκει αφού τη ζήσωμε, ή μας αναγκάζει τότε να την μάθωμε, μας δίδει και το δίπλωμα της πείρας, αλλά μας καθιστά άχρηστους, γιατί είναι πιά πολύ αργά. Ανεξαρτήτως των απαισιοδόξων αντιλήψεών μου που είναι αναμφισβητήτως αληθείς ως μην το βάλωμε κάτω. Ο Καζάνης μας έδιδε ότι «και αν ακόμη σε κόβουν κομματάκια να προσησθής να σηκώνεσαι όρθιο». Ας παραμείνωμε λοιπόν όρθιοι, ας συνεχίσωμε τα όνειρα, ας βλέπωμε μόνον υψηλά και μακριά και ας προσπαθώμε. Η θεία δύναμις που φωλιάζει μέσα μας ας μας καθοδηγή στο καλό, στην αρετή και σε υψηλές επιτεύξεις. Τότε στο κάτω—κάτω και αν δεν φτιάζωμε τα πολύ μεγάλα, κάτι μπορεί

να προσφέρωμε από τα μικρά και δια τούτο θα αισθανώμεθα ευτυχείς. Επίσης ευτυχής αισθάνομαι και η συνειδησίς μου εξ'α'λούται, όταν σε κάθε μου σκέψη βρίσκω τον εαυτό μου άμεμπτο έναντι όλων σας, των συμφερόντων των συγχωριανών μου, τους οποίους αν δεν μπόρεσα να ωφελήσω, τουλάχιστον ούτε και κατά φαντασίαν τους εξεμεταλεύθην ή τους εξήμιωσα στο ελάχιστον, όπως δυστυχώς μπορεί να έπραξαν άλλοι ποικιλοτρόπως.

Σήμερα βρίσκομαι πάλι στην υπηρεσία. Δεν με γοητεύουν τα ιχάνια. Ούτε παίρνει ο νους μου αέρα. Το τελευταίο αποτελούσε πάντοτε μία των αρχών μου. Αισθάνομαι μόνον χαρά και ικανοποίησιν δια την αναγνώρισιν. Διότι αυτοί μεν που με έδωξαν από αναγνώρισιν με έδωξαν. Με την πράξιν των έδειξαν ότι με εφοβούντο. Ανεγνώριζαν ότι έκρυβα μία φλόγα, ότι θα ήμουν δι' αυτούς εν εμπόδιον. Μόνον οι τυχαίοι δεν φέρουν αντιρρήσεις. Ανεγνώριζαν επομένως ένα κύρος δια την όλην μου δράσιν, μίαν προσωπικότητα και το ακέραιον του χαρακτήρος μου, διότι με εγνώριζαν καλώς. Η πατρίς όμως με επτερήθη 10 χρόνια. Και ποία χρόνια; Τα καλύτερά μου, τα παραγωγικότερα, τα σπουδαιότερα. Το 1974 αποκατεστάθην πανηγυρικά και κατά τρόπον πολύ τιμητικόν, όσον ολίγοι.

Λόγω ταπεινοφροσύνης ας μου επιτραπή να μην πω περισσότερα. Και ήρθε το 1977 (Νοέμβριος 1976) ότε ανεκλήθην εις την ενεργείαν 'Ησαν τόσοι άλλοι, ίσως και καλύτεροι. Δεν εζήτησα την ανάκλησίν μου. Απρόοπτως με ειδοποίησαν.

Ηρνήθην αρχικώς. Τέλος υπέκυψα και εδέχθην, διότι συνεκινήθην εκ της αναγνώρισεως. Θα μου πήτε ότι η αναγνώρισις εβράδυνε. Δεν το εξετάζω.

Πολλάκις γίνεται και μετά τον θάνατον. Με την ίδια φλόγα που κάποτε 18ετής εξεκίνησα από την Βιάννον αρχίζω και

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο Αγροτικός Συν)σμός Πεύκου Βιάννου προκηρύσσει μιο δοτικό διαγωνισμό με σφραγισμένες προσφορές που θα γίνε ει ενώπιον του Δ.Σ. την 15 Ιουλίου 1990 ώρα 5 το βράδυ στην έδρα του Συνεταιρισμού και θα περιλαμβάνει την κατασκευή ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων και την προμήθεια ηλεκτρικού πίνακα και εξαρτημάτων του, καθώς και ηλεκτρομοτέρ, στη γεώτρηση του Συνεταιρισμού.

Γίνονται δεκτές προσφορές και για τμήματά του όλου έργου. Λεπτομέρεις πληροφορίες δίνονται από τον πρόεδρο του Συν)σμού τηλέφ. 0895)31.438 βραδινές ώρες.

ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΟΥ ΡΑΔ. ΣΤΑΘΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (ΕΡΑ) ΓΙΑ ΤΟΝ κ. ΚΩΣΤΑ ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

Ο Ραδιοφωνικός Σταθμός Ηρακλείου της ΕΡΑ αφιέρωσε την εκπομπή «Η ώρα της Κρητικής λογοτεχνίας» την Παρασκευή 29 Ιουνίου, ώρα 6 μ.μ. στο έργο του επιμελητή της ώλης των Β.Ν. κ. Κ. Στεφανάκη και ιδιαίτερα στην ποιητική συλλογή του «Άλκις και Γκρίζα».

Την εκπομπή οργάνωσε και παρουσίασε η κ. Δέσποινα Θεοδωράκη, ενώ η κ. Κάκια Κοτζάμπαση απήγγειλε από την παραπάνω συλλογή τα

ποίηματά: Πορεία μες στη νύχτα, Κι ανεβήκαμε ψηλά, Οι καθρέφτες, από τις δώδεκα εικόνες της ζωής την πρώτη (Ξεγνοιασιά), δεύτερη (Της ζωής τα χτυπήματα), πέμπτη (Δράμα τιμής), έκτη (τα Κατά συνθήκην ψεύδη), έβδομη (Ο επικήδειος ή το θέατρο της ζωής), ένατη (Κάποιος φτωχός θα πέθανε), δέκατη (Τύφλωση) και δωδέκατη (Οι αξίες της ζωής). Ένα δάκρυ, Ποιός θα μας κλάψει, Αντινομίες και Αδυναμίες.

ΜΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΗΝ ΑΡΒΗ

► ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1
μακα για την καταπολέμηση των μικροοργανισμών και ασθενειών, που επίσης αντιπαλεύουν τον κουρασμένο αγρότη.

Το κράτος αδιαφορούσε και αδιαφορεί για την τύχη αυτού του καθημερινού υπηρέτη της γης. Ελάχιστη είναι η προστασία, που η πολιτεία του παρέχει όταν η παραγωγή του καταστραφεί. Τους γεωπόνους τους διατηρεί στα ράφια της αδιοριστίας, της ανεργίας, καθώς και στα γραφεία της μεγαλοπρεπούς γραφειοκρατίας των υπουργείων και των άλλων κρατικών υπηρεσιών, μακριά από

τον αγρότη, μακριά από το χωράφι, που κυρίως είναι η δουλειά τους. Έτσι ο αγρότης αγοράζει μόνος του τα φάρμακα, όπως τα βρίσκει στο εμπόριο, δίχως πολλές φορές έλεγχο δηλητηριάζει την παραγωγή του, φθείρει την υγεία του, και καταστρέφει το όμορφο περιβάλλον του.

Σήμερα εσείς είστε κοντά μας, ελλογιμότατε, για να διαφωτίσετε τους αγρότες μας για τα φυτοφάρμακα. Κοντά τους εσείς σήμερα, για να τους ενημερώσετε, για να τους βοηθήσετε, για να τους διαφωτίσετε. Σας ευχαριστούμε. Και πάλι καλώς ήρθατε στον τόπο μας.

πάλιν την πορεία μου εις τα περυσμένα μου. Ο Θεός ας ευλογή το έργο μου. Η καθαρή καρδιά, η αφοσίωσις προς το καθήκον και η υπέρμετρος αγάπη μου προς την πατρίδα μας αποτελούν τας οδηγούς

μου σκέψεις. Αι καινοδοξίαι, αι μεγαλουργίαι και οι ρουλιές ας μείνουν δι' άλλους. Η ταπεινοφροσύνη, η καλοσύνη και αι γενναίοφρονες ιδέαι μόνον αρμόζουν σε μας.

Συνεχίζεται

Παιδιά που πρώτευαν

- ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΒΙΑΝΝΟΥ**
- Τάξη Α'**
Αγαπάκης Γεώργ. Αριστ. 18 6)9
Καργιολάκη Γαλάτεια Γεωργ. 19
Μεταξάκης Γρηγόρης Ζαχ. 18 8)9
Τάξη Β'
Μαρή Φωτεινή του Ευσταθ. 18 9)11
Καρτσάκης Δημοσθένης του Μιχ. 19 5)11
Φραγκιαδάκη Ελένη του Ματθ. 19 2)11
Ραπτάκη Ειρήνη του Χαραλ. 18 6)11
Τάξη Γ'
Μακρυγιωργάκη Ελένη του Ιω. 17 10)12
Μικρογιαννάκη Αικατ. του Μιχ. 19 4)12
Τζαμουζάκη Ιωάννα του Ιωάν. 19
- ΛΥΚΕΙΟ ΒΙΑΝΝΟΥ**
- Τάξη Α'**
Μανετάκης Νίκος 19 6)10
Παπαδημητράκη Ευαγγελία 19

- Κονσολάκη Ελένη 18 4)10
Τάξη Β'
Παλιουδάκης Κων)νος 18 9)12
Πετράκη Καλλιόπη 17 9)12
Κονσολάκη Ελένη 17 9)12
Τάξη Γ'
Μελισσουργάκη Φωτεινή 18 9)11
Μπουμπάκη Αικατερίνη 18 8)11
Μελισσουργάκη Κλεάνθη 18 7)11
Αρίστευσαν
Μαρία Κων. Γιαμαλάκη, τάξη Γη 19 4)15. 2ο Γυμνάσιο Ηλιουπόλεως.
- Τους μαθητές και μαθήτριες που αρίστευσαν στο Γυμνάσιο και Λύκειο Βιάννου, πληροφoρούμαστε με σχετικό τηλεφώνημα που κάναμε.
- Για τους υπόλοιπους συνεπαρχιώτες που φοιτούν σ' άλλα σχολεία, ο ίδιος τρόπος είναι τεχνικά αδύνατος. Γι αυτό περιμένουμε πληροφορίες από τους ίδιους, τις οικογένειές τους, φιλικά ή συγγενικά πρόσωπα.
- ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΟ ΣΥΝ)ΣΜΟ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΥ**
- Εκλογές για ανάδειξη νέου Διοικητικού και Εποπτικού Συμβουλίου πραγματοποιήσε ο Συνεταιρισμός Άνω Βιάννου. Τα νέα Συμβούλια αποτελούν:
- α) Διοικητικό:
Δημήτρης Πλαντζουνάκης
Γεώργιος Τρουλάκης
Εμμανουήλ Αγαπάκης Νικ.
Μένιος Πετράκης
Ισοψήφισαν οι:
Ιωάνν. Παπαδημητράκης και Δημήτριος Ραπτάκης (θα εκλεγεί ένας με κλήρωση).
- β) Εποπτικό
Εμμ. Ραπτάκης
Χαράλ. Παπαδομαρκάκης
Ιωάνν. Παπαδημητράκης Νικ.
ΣΗΜ. Β.Ν. Εκλογές έγιναν σ' όλους τους συνεταιρισμούς της Επαρχίας. Περιμένουμε να μας στείλουν τ' αποτελέσματα για να τα ανακοινώσουμε.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

● Ο ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΨΑΡΗΣ ΦΟΡΑΔΑΣ πραγματοποίησε διήμερη εκδρομή στο Νομό Χανίων. Την δεύτερη μέρα οι εκδρομείς πέρασαν το φαράγγι της Σαμαριάς. Έμειναν όλοι ενθουσιασμένοι και ευχαριστημένοι.

● Ο ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΡΒΗΣ, σε αρχαιρεσίες που έκανε, ανέδειξε νέο Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο συγκροτήθηκε σε σώμα με: Πρόεδρο τον κ. Στυλιανό Γεωργιανάκη Αν)δρο την κ. Σταυρούλα Μαργαριτάκη Γραμματέα την Χρυσούλα Δαμουλάκη Ταμία την Στέλλα Κεφαλάκη Μέλη τους Γεώργιο Μαρκάκη Χρήστο Μάλιο Μανολή Σταυρακάκη

ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Το Παράρτημα Ηρακλείου της ΠΕΑΕΑ στην τελευταία Γενική Συνέλευσή του αποφάσισε να ανακηρύξει επίτιμο πρόεδρο του Παραρτήματος τον συνεπαρχιώτη γιατρό κ. Γεώργιο Τ. Παπαμαστοράκη σε ένδειξη ευγνωμοσύνης για τις υπηρεσίες του στο Παράρτημα ως προέδρου επί πολλά χρόνια. Εκπροσώπησε το Παράρτημα σε πολλές εκδηλώσεις και πέτυχε ώστε στις παρελάσεις εθνικών εορτών να παίρνει μέρος και αντιπροσωπεία από μέλη της Εθνικής Αντίστασης.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η Επιτροπή του Γηροκομείου Επαρχίας Βιάννου κάνει γνωστό σε όσους θέλουν και μπορούν να αναλάβουν την αποπεράτωση δωματίου (σοβάδες, κουφώματα κλπ.), και να αναγράψουν τα ονόματά τους ή όποιο άλλο όνομα επιθυμούν στο δωμάτιο αυτό.

Ευχαριστούμε

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο Αγροτικός Σύλλογος Αμυρά καλεί όλους τους κατοίκους να προσπατήσουν το περιβάλλον από τα σκουπίδια και κάθε είδους πλαστικά. Να συγκεντρώνουν τις πλαστικές σασκούλες και ό,τι άλλο άχρηστο έχουν μαζί με τα άλλα σκουπίδια.

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΜΠΡΙΝΤΑΚΗ
Αθήνα
Γλάδστωνος 1, 2ος όροφος
Τηλ. Γραφείου 3627424 — 3613236
Οικία 2232512